

PRÁZDNINOVÉ VYDÁNÍ: ČERVENEC – SRPEN 2021

SÍLA SOUSTŘEDĚNÍ

**SYMBOLISMUS
ČÍSLA ČTYŘI**

LÉČENÍ VODOU

**TOLKIEN – TVŮRCE
NOVODOBÉ MYTOLOGIE**

**Ať jdeš kamkoli,
jdi celým svým srdcem.**

Konfucius

n@ – ČASOPIS

Filozofie pro život – č. 138 – 25. červen 2021

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

PhDr. Slavica Kroča, šéfredaktorka
Mgr. Ivana Hurytová, odpovědný redaktor
Redakce a grafická úprava:
Eva Bímová, Martina Flaitingrová
Jana Aksamítová, Ing. Ondřej Aksamít,
Mgr. Aleš Gabriel

Vydává Nová Akropolis z. s.
Varšavská 19, 120 00 Praha 2
Tel.: 222515152, e-mail: nova@akropolis.cz
Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

© Nová Akropolis z. s.
Všechna práva vyhrazena. Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukována v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

www.akropolis.cz

Milí čtenáři,

branou letního slunovratu jsme vstoupili do nejsvětějšího období roku, času dovolených a cestování. Jejich cílem je pro současného člověka obvykle odpočinek, zábava a poznávání nových míst.

Naši předkové také cestovali, ale za jiným poznáním. Vydávali se na poutě na místa, která považovali za posvátná. Někde to byla hora, jinde chrám nebo celé město..., na fyzické podobě nezáleželo. Putovali tam, aby načerpali sílu tohoto místa a setkali se s něčím, co je převyšuje, skromně se sklonili před svými bohy. Nebyl důležitý jen cíl, ale celá pouť, která mohla trvat dny, týdny i měsíce. Obvykle se alespoň závěrečná část šla pěšky. Během takové cesty člověk procházel ještě důležitější stezkou, která se nachází v jeho nitru. Soustředěn na vyšší cíl, překonává překážky, postupně vítězil nad únavou těla, vnitřními strachy a špatnými myšlenkami. Když dorazil k cíli svého putování, dosáhl současně vyššího stavu vědomí, určité vnitřní očisty a hlubšího poznání sebe sama.

Dnešní cestování je jiné, máme omezený čas a rozpočet, a někdy se snažíme vidět co nejvíce věcí. Namísto toho, abychom pronikli pod pozlátko, které je na povrchu, pochopili více kulturu země, její obyvatele, běháme od památky k památce a odškrtaváme si, co jsme už viděli.

Přesto se pokusme i na našich letních cestách v sobě probudit onoho starodávného poutníka. Odpoutejme se na chvíli od času, peněz a „povinností“ novodobého turisty. Nemusíme všechno vidět, nemusíme všechno vyfotit, nemusíme si všude koupit suvenýr na památku. Zastavme se na místě, kde naše duše zpívá nebo se rozechvěje zasažena povznášejícím pocitem, ať už to je pod chrámovou klenbou, před nádhernou freskou, v tajemném stínu lesa, u křišťálového vodopádu či na hoře, která nabízí dechberoucí pohled na krajinu. Zapomeňme jako prastarý poutník na bolavé nohy, horko, lidi kolem. Buďme alespoň na okamžik sami sebou, spojeni s energií onoho místa, ať naše duše vzlétne inspirována krásou.

Mgr. Ivana Hurytová

PODOBENSTVÍ O SOUČASNÉM ČLOVĚKU

Jeden moderní člověk zabloudil v poušti. Dny i noci bloudil kolem dokola. *Za jak dlouho člověk vyhladoví a klesne žízni?* Neustále o tom přemítal. Věděl, že se dá žít bez potravy delší dobu než bez pití. Vysušoval jej nemilosrdný sluneční žár. Blouznil. Když usnul vyčerpáním a spal několik hodin, snil o vodě, o pomerančích a o datlích. Pak procitl do ještě horších muk a vrávoral dále.

Tu před sebou spatřil oázu. *Aha, fata morgana*, pomyslel si. *Zrcadlení ve vzduchu, které mě poblázní a dožene k zoufalství, protože ve skutečnosti tu nic není.* Blížil se k oáze, ale ta nezmizela. Stávala se naopak stále zřetelnější. Spatřil datlové palmy, trávu a skály, mezi nimiž vyvěral pramen. *Bude to*

určitě fantazírování z hladu, které mi prolétlo šíleným mozkem, pomyslel si. Takové fantazie mají lidé na pokraji vyčerpání. Přirozeně, teď slyším dokonce i tryskat vodu. Sluchová halucinace. Jak krutá je příroda! S touto myšlenkou se zhroutil. Zemřel s tichou nadávkou na neúprosnou zlomyslnost života.

O hodinu později jej našli dva beduíni. *Dokážeš něco takového pochopit?* řekl jeden beduín druhému. *Datle mu rostly skoro u úst, stačilo jen natáhnout ruku. A leží hned vedle pramene, uprostřed krásné oázy, a přesto hladový a žíznivý. Jak je to možné?*

Byl to prostě dnešní člověk, odpověděl druhý beduín. *Nevěřil tomu.*

SYMBOLISMUS ČÍSLA

4

Pythagorejci považovali čísla za klíče k pochopení zákonů univerza, protože se vyskytují v nejrůznějších konkrétních podobách, ale jejich kořen není hmotný, nacházejí se ve světě archetypů neboli idejí, jak o tom učil božský Platon. Každé číslo má svou hodnotu, každé má skrytý symbolismus, který dokážeme číst, jen pokud použijeme ten správný klíč. Se symbolem je to jako s tajuplným domem, jenž ve svém nitru ukrývá mnoho dveří. Člověk zkoumající symbol postupně odhaluje různé klíče a otevírá další a další dveře. Každé otevřené dveře ho přivedou vždy k hlubšímu pochopení. Až dům-symbol prozkoumá celý, teprve tehdy pronikne k jeho podstatě.

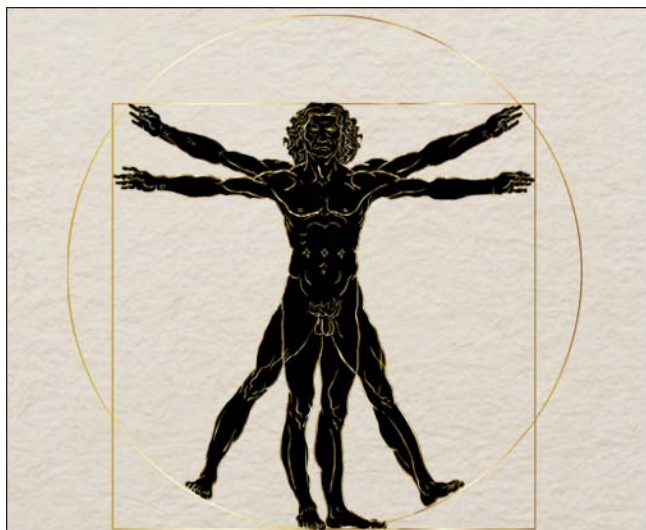
I když má každé číslo chápané symbolickým způsobem svůj vlastní význam, není možné izolovat jedno od druhého. Pro lepší pochopení čísla čtyři potřebujeme vnímat i symboliku čísla tři a pět, protože na sebe navazují a jedno vychází z druhého. Čtyřky, čtveřice nebo čtverce nás obklopují na každém kroku. Čtyři roční období, čtyři temperamenty, čtyři světové strany, čtyři alchymistické elementy... Pokud se podíváme hlouběji do historie, zjišťujeme, že císařský palác ve starověké Číně měl čtyři brány a samotná budova paláce představovala střed neboli pětku. Nebeská říše Aztéků byla podepřena čtyřmi stromy, které zároveň vytyčovaly světové strany. Mayové uctívali

čtyři bohy, bacaby, z nichž každý chránil jeden směr prostoru, a všichni společně umožňovali člověku najít své pevné místo v univerzu.

Ukotvení v prostoru bylo důležitým hlediskem i při zakládání měst. Jedním z nejznámějších příkladů je město Řím. Romulus, mýtický zakladatel tohoto města, si vybral posvátný pahorek Palatin, na němž vyoral první brázdu, jež měla vymezit svatý prostor ve tvaru čtverce. Takto ohraničená plocha se stala nejstarším a zároveň i posvátným centrem Říma nazývaným *Roma quadrata*. Horizontální neboli pozemskou úroveň bylo nutno vertikalizovat, aby budoucí město získalo i duchovní rozměr. Jen tak bylo možné dosáhnout kosmizace prostoru neboli protnutí horizontály a vertikály. Mýtus dále vypráví, že právě z tohoto důvodu zapálil Romulus uprostřed čtverce posvátný oheň, čímž vložil do fyzického světa duchovní impuls, a zajistil tím svému městu velkou vnitřní sílu i věčnou slávu.

Čtverec se pro znázornění Země používal také v Číně, v Persii nebo v Mezopotámii; šlo o vyjádření obrazu kosmu. V jeho středu také často stál nebeský sloup představující osu světa spojující nebe se zemí.

Spojení nebe se zemí najdeme i v symbolických klíčích popisujících vztah čísel a člověka.

Leonardo da Vinci nakreslil dnes velmi známý motiv člověka vepsaného do čtverce a zároveň do kruhu. Jedná se o symbolické ztvárnění dvou protichůdných principů, které člověka charakterizují. Na jedné straně je to čtverec, jenž umožňuje člověku, aby se zorientoval v čase a prostoru, protože část nás samých patří zemi. Na straně druhé má však člověk v sobě ukrytou hlubokou vnitřní touhu po tom, co ho převyšuje, láká ho duchovní směr, úroveň nebes. Tuto touhu zde symbolizuje kružnice, jež nikde nekončí a jejíž střed i opěrný bod lze nalézt uprostřed, v ose představující vertikálu, po níž může člověk vystoupat vzhůru.

Kombinací čtverce ve vztahu ke čtyřem světovým stranám a kruhu vznikají i buddhistické mandaly, v nichž je čtverec opět symbolem země a kruh představuje osvětlení, k němuž však lze dojít pouze skrze *Čtyři vznešené pravdy*, základ nauky velkého učitele Buddha.

Číslem typickým pro člověka byla v různých historických obdobích sedmička, kterou je možné získat součtem trojky a čtyřky. Čtyřka nebo čtverec tvořil hmotnou základnu člověka, která ale byla chápána jako odraz nebo hmotný projev duchovní podstaty symbolizované trojkou či trojúhelníkem. Dokonalým geometrickým ztvárněním těchto dvou čísel v prostoru je pyramida. Vyrůstá ze čtvercové základny a směrem k nebi se tyčí čtyři rovnoramenné trojúhelníky dotýkající se pouze v jednom bodě, na samém vrcholu pyramidy, který je spojován s číslem pět, s pátým elementem.

Další formou zachycení čtyřky ve hmotě je kříž, který byl od pradávna symbolem zajetí člověka ve hmotě. Jde o protnutí osy prostoru a osy času, ale kříž je zároveň také symbolem vysvobození člověka z tohoto zajetí. Osy se protínají pouze v jediném bodě, kde je možné horizontální úroveň opustit a pozvednout se k číslu pět, které představuje pátý prvek nazývaný také *quinta essentia*.

Co nás učí symbolika čísla čtyři? Jaké klíče nám poskytuje? V mnoha podobách a formách se znovu a znovu opakuje stejný vzkaz pro člověka. Naším údělem není zůstat přikováni k zemi, ke čtverci, osudem člověka je vzlétnout ke svým vnitřním výšinám, dotknout se svého vnitřního nebe, překonat čtyřku, zažehnout ve svém nitru plamen, a tak dosáhnout pátého principu. Nádherně to vyjádřil renesanční myslitel a mystik Pico della Mirandola ve své *Řeči o důstojnosti člověka*, kde Bůh promlouvá k člověku, kterého právě stvořil: *Umístili jsme tě do středu světa, abys mohl vše, co existuje, dobře pozorovat. Nevytvořili jsme tě nebeského ani pozemského, smrtelného ani nesmrtelného, abys ty sám jako soudce a svrchovaný strůjce mohl učinit sám sebe tím, čím si zvolíš. Můžeš upadnout do bytostí nižších, do zvířat, můžeš se silou svého přesvědčení znovu zrodit v bytostech vyšších, božských.*

Mgr. Petra Pavlíčková

Použitá literatura:

Biedermann, H.: Lexikon symbolů, Beta, Praha 2008.

Giovanni Pico della Mirandola; O důstojnosti člověka, Oikoyemenh, Praha 2006.

SÍLA SOUSTŘEDĚNÍ

Přeskakujeme neustále z jedné věci na druhou? Myslíme si, že *multitasking* hravě zvládáme? Jak dlouho nám trvá, než se po vyrušení opět soustředíme? Zamysleme se, jak nám schopnost soustředění umožňuje dobře využít čas a být účinnější... a spokojenější.

Čím začít? Odpovědí na dvě otázky.

Co ruší naše soustředění?

Náhlé podněty z vnějšího světa (zvuk, světlo, oznámení na displeji mobilu nebo počítače, příchod člověk, snaha o multitasking) a z našeho vnitřního světa (myšlenky na úkoly, problémy, nesplněný úkol, emoce, vzpomínky na minulost, budoucnost, pocit, hlad i chuť...).

Co ho posiluje?

Vůle.

Zdánlivě bychom mohli říct, že rozptylování má mnoho příčin a k posílení soustředění máme pouze jeden nástroj. Ale! Je to vskutku nástroj králů. Vždyť její symbol, vztyčená kobra neboli Ureus, zdobila čelo egyptských faraonů. Vůle totiž rozhoduje, vybírá, orga-

nizuje, motivuje, vrací naše myšlenky zpět, pokud se vzdálíme. Možná jste četli o experimentu, který se uskutečnil s malými čtyřletými dětmi: Děti byly v místnosti, kde nebylo nic, co by mohlo odvádět jejich pozornost, a dostaly na výběr: buď si mohou vzít jedno cukrátko hned, nebo po chvíli, kdy zůstanou v místnosti samy, si budou moci vzít cukrátko dvě. Jak to dopadlo? Třetina dětí si vzala hned, třetina dětí nevydržela a během patnácti minut samoty sáhla po sladkosti, třetina vytrvala, než se vrátili dospělí. Co během těch patnácti minut dělaly? Zaměstnaly se, hrály si, povídaly, zpívaly – odvedly svou pozornost od cukrátko. Zapojily vůli. Víme, že motivace dvou cukrátek není asi příkladná, ale ukazuje, jak silná vůle může být.

Všichni máme zkušenost, že naše soustředění kolísá. Obvykle po padesáti minutách (jak uvádí americký psycholog Daniel Goleman) přichází pokles a naše inteligence a zkušenost musí rozhodnout o přestávce a odpočinku, což může být změna činnosti. Znamená to tedy po mentální činnosti zařadit něco, čím zaměstnáme své tělo nebo ruce, ne další činnost vyžadující velké přemýšlení. I když jsou i chvíle, kdy přestávku nepotřebujeme, protože naše ponoření se do toho, co děláme, je tak velké, že nás práce úplně pohltí a neunaví.

Co všechno je soustředěním ovlivněno?

Paměť, protože když se nesoustředíme, nepamatujeme si.

Emoce a schopnost empatie, jelikož bez soustředění přestaneme vnímat, co se děje uvnitř nás i mimo nás, tudíž to nemůžeme ovládnout.

Imaginace a práce s představami; bez nich ztrácíme své sny a také schopnost je uskutečnit.

Náš výkon v činnosti, naše sebeovládání a vedení sebe sama... a mnoho dalšího.

Cvičení dělá mistra

Doporučujeme několik cvičení na zvýšení účinnosti tohoto zázračného nástroje:

1. Zkusit se dvě minuty koncentrovat na bod, klidný plamen svíčky, jednoduchý předmět.
2. Vyloučit vše, co nás rozptyluje. Zkuste začít například tím, že uklidíte a uspořádáte

svůj pracovní prostor (nebo prostor, ve kterém odpočíváte).

3. Soustředit se na svůj dech.
4. Napsat si, co ještě dnes a co zítra musím udělat a dát tomu pořadí dle důležitosti. Doporučujeme nepřehnat to s délkou seznamu!
5. Uvolnit stres. Víme, že dlouhodobé působení adrenalinu nevede k dokončení úkolu. Jak se uvolnit? Zacvičit si nebo třeba tančit, smát se, pustit si hudbu.
6. Pochopit, že nemůžeme mít vše pod kontrolou. A už vůbec ne druhé lidi.
7. Netoužit po dokonalosti, ale dělat věci s co největším úsilím.
8. Radovat se ze života a krásy kolem nás.

Závěrem

Poté, co si přiznáme stav našeho (ne)soustředění a začneme cvičit, jistě se dostaví zlepšení.

Vyžaduje to určité úsilí a vůli, ale zkusme to zvesela. Představme si, že naše soustředění je náš domácí mazlíček. I jeho musíme stokrát vracet k tomu, co má právě udělat, obzvlášť když se mu naskytne zajímavější podnět či rozptýlení..., znovu a znovu..., s radostí a vědomím, co, proč a jak chceme udělat. Protože úplná absence soustředění neexistuje, a když nás něco baví, tak se soustředíme natolik, že zapomínáme na všechno ostatní. Takže někdy to dokážeme a pro začátek stačí, když budeme postupovat po malých krůčcích a prodlužovat čas, ve kterém se soustředíme i na to, co nás tolik nebaví, ale čemu se chceme či potřebujeme věnovat. Jednoduchá zenová pravidla říkají, že není třeba nic víc, než „být plně přítomen v daném okamžiku“. A komu jsou bližší *Hvězdné války*, určitě si vzpomene na slova mistra Yody: „Vaše realita je to, na co zaměříte pozornost.“

Ing. Dana Gabrielová

SOKOLNÍK

Reprodukce byla zhotovena podle stříbrného terčovitého kování zobrazujícího sokolníka na koni. Pochází přibližně z devátého století z období Velké Moravy, z doby, kdy se na tomto území začalo šířit křesťanství, ale stále přetrvávalo mnoho pohanských kultů a tradic. Jednou z nich byly různé magické ochranné předměty zobrazující zvířata a hrdiny, které měly lidem poskytnout svoji sílu. Toto kování bylo takovým druhem ochranného amuletu, který bojovníci nosili stále s sebou. Bylo nalezeno v jednom z hrobů při vykopávkách v blízkosti Starého Města u Uherského Hradiště.

VELKOMORAVSKÁ ŘÍŠE

Toto velké knížectví existovalo v devátém a desátém století a ve svém největším rozmachu zahrnovalo území Čech, Slovenska, Maďarska, části Německa a Polska a zasahovalo až do Rumunska. Sdružovalo západní Slovany a vzniklo pravděpodobně spojením knížectví Nitranského s knížetem Pribinou a Moravského s knížetem Mojmir, který Pribinu vypudil a stal se autokratickým vládcem Velkomoravské říše. Přijal oficiálně křesťanství pro celou svoji říši, a tak posílil své postavení v tehdejší Evropě. Jeho následovník Rastislav pozval na Moravu věrozvěsty Cyrila a Metoděje, a tehdy byla staroslověnština uznána jako jeden z liturgických jazyků. Další moravský kníže Svatopluk říši stabilizoval a rozšířil na ono maximální území, které však trvalo jen krátce. Zánik Velké Moravy je spojován především s útoky Maďarů v letech 906 a 907, které říši oslabil, a ta se postupně rozpadla na malá knížectví. Přesto dala základ přemyslovské vládě, jež znovu našim zemím vrátila důležité místo v Evropě.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

... meteorický roj Perseidy, který můžeme každé léto pozorovat, pochází z komety 109P/Swift-Tuttle, která se k Zemi naposledy přiblížila roku 1992 a znovu se nejspíš objeví až roku 2126? Po celé své dráze za sebou zanechává pás prachu. Když Země tento pás při svém oběhu kolem Slunce protne, zrnka prachu shoří v atmosféře a vytvoří efekt padající hvězdy. Perseidy bude letos možné vidět od 17. července do 24. srpna. Nejlepším okamžikem pro jejich pozorování bude 12. srpna kolem 22 hod., kdy na obloze zazáří až 110 meteorů za hodinu. Perseidy jsou dobře viditelné pouhým okem, můžeme je sledovat kdekoli, kde viditelnost nesnižuje světelný smog.

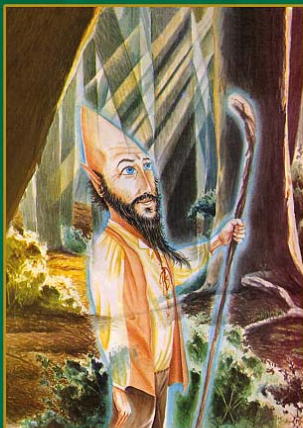
Perseidy jsou sice nejznámějším meteorickým rojem, se kterým se Země střetává (nejspíš proto, že teplé letní noci jsou pro pozorování oblohy nejpříjemnější), ale pohled na padající hvězdy si můžeme vychutnat i v jiných obdobích roku. Na začátku září budou pozorovatelné Aurigidy. Obvykle slabý meteorický roj bude mít v letošním roce zvýšenou aktivitu a ve svém maximu – tedy 1. září kolem páté hodiny ranní – nabídne pohled na desítky zářících

meteorů. Podobná podívaná se bude opakovat v noci ze 13. na 14. prosince, kdy se Země střetne s rojem Geminid.

Koncem června a v červenci bude možné pozorovat další zajímavý jev, a to jsou noční svítící oblaka. Tato oblaka se utvářejí v nejchladnější vrstvě atmosféry, ve výšce kolem 85 km nad zemí (běžná oblačnost se nachází ve výšce do dvanácti km nad zemí) a tvoří je drobné ledové částice. Za denního světla nejsou vidět, ale za příznivých podmínek je kolem půlnoci ozáří sluneční paprsky, zatímco nižší vrstvy atmosféry zůstávají ve tmě. Noční svítící oblaka připomínají stříbrné závoje s modravým nádechem. Jedná se o vzácný jev viditelný jen těsně nad severozápadním nebo severovýchodním obzorem.

Majitele hvězdářských dalekohledů bude zajímat možnost pozorovat Jupiter a Saturn. 2. srpna v 8:01 nastane ideální chvíle pro pozorování Saturnu a jeho prstenců. Jupiter bude nejlépe viditelný 20. srpna ve 2:16 a i s malým dalekohledem bude možné pozorovat kromě samotné planety i čtyři její měsíce.

JORGE A. LIVRAGA

ELEMENTÁLOVÉ DUCHOVÉ PŘÍRODY

Stalo se vám někdy, že jste v přírodě zahlédli něco záhadného, jemného, nepodobajícího se žádnému známému živočichovi? Nebo že vám malé dítě zcela barvitě vyprávělo o tom, že vidělo skřítky a víly? Nebo jste pozorovali svou kočku, jak si hraje s „něčím“ ve vzduchu, co vy ale nevidíte? Nestalo se vám, že jste si byli jisti, kam jste položili klíče, ale ony tam nebyly, jako by vám je někdo přemístil? Nepocítili jste někdy silně něčí přítomnost, přestože jste v místnosti nebo v lese kolem sebe nikoho neviděli? Naše racionální mysl hledá vysvětlení v lomu slunečních paprsků, ve světelné iluzi vyvolané Měsícem, v přehnané fantazii, v rozjitřené představivosti apod. Pokud si chcete rozšířit pole možných odpovědí a seznámit se s tradicí, v níž se překvapivě shodují mnohé starodávné národy, začtěte se do knihy prof. Jorge Angela Livragy *Elementálové, duchové přírody*, která pro velký zájem vyšla již podruhé. Na stránkách této knihy se dozvíte o zázračném světě duchů přírody, který je pro současného člověka už téměř ztraceným tajemstvím...

Ukázky z knihy:

... Tato krátká příručka je krokem k naději, k víře v nový a lepší svět. Ústřední téma, elementálové neboli duchové přírody, bude zpracováno způsobem co nejjednodušším, začínajíc jistou kosmovizí, což čtenáři, který je na to duchovně připraven, umožní odhalit svět bytostí, jež nejsou nadpřirozené, nýbrž existují ve své vlastní dimenzi, ať už je ti, kteří jsou zajati vlastní sférou zaměřenou na tělesné smysly, dokážou či nedokážou zpozorovat. Materialismus 19. století nemohl pochopit televizi ani lidský hlas přenášený na dálku, nesený na vlnách energie, které se nezastaví před masivní zdí ani fyzickou překážkou. Ani to, že lze vidět kosti živé bytosti uvnitř jejího těla. Nechceme obtěžovat dalšími příklady, které jsou všem dobře známé, avšak chceme připomenout, že to nadpřirozené existuje pouze pro ty, kteří mají úzké pojetí toho přirozeného. Ultrafialové a infračervené paprsky existují i přesto, že je pouhé oko nedokáže vidět v podobě tvarů a obrazů. Elementálové existují navzdory tomu, že velká většina lidí ztratila schopnost je vnímat. Tyto bytosti, které moderní esoterismus nazývá elementálové, Indové dévové a křesťanství andělé, jsou tak různorodé a navzájem odlišné, jako jsou například cypřiš a jetel, které přesto oba patří do rostlinné říše...

... Vyprávění o skřítcích, gnómech, undinách, elfech a celé rozsáhlé škále elementálů zaplňuje dějiny lidstva takovým způsobem, že by se bez nich nemohly rozvíjet ani popisovat stejně, jak to lze zjistit od mýtu o Gilgameši a Enkiduovi přes Homérskou Odysseiu, ságy o Artušovi a Merlinovi až po vyprávění o těch, kteří učili tančit Isadoru Duncan a inspirovali Gallého při jeho sklářských pracích. Jejich vyobrazení ještě donedávna zdobila přídě lodí a na světě se stále nacházejí stovky jejich soch, buď v parcích nebo na skalách u moře...

... Víly přitahují pamlsky a sladkosti, jejichž vůně a dvojnici je nutí snášet lidskou společnost, která jim není pokaždé příjemná. Líbí se jim harmonické zvuky a kulaté geometrické tvary. Mají ženský vzhled a nevím, zda mezi nimi existují muži. V žádném případě nejsou ženským protějškem gnómů, jak se obvykle věří, neboť jejich charakteristiky a přirozenost jsou odlišné a navzájem se ignorují, jak je tomu u zvířat různých druhů...

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

LÉČENÍ VODOU PODLE SEBASTIANA KNEIPPA

V dějinách lidstva byly mnohé osobnosti obdařeny vnitřní potřebou či touhou léčit druhé. Mnoho z nich se pro inspiraci a k získávání léčivé síly skromně obracelo k přírodě. A někteří z nich byli doslova očarováni obrovským léčebným potenciálem vody. Prosté čisté vody, o které si někdy myslíme, že jí máme nadbytek a vnímáme ji jako téměř nepodstatnou samozřejmost. Je to tím, že nám jednoduše teče z kohoutku? Nebo jsme již ztratili hlubší až duchovní spojení s tímto zvláštním druhem energie, který spojuje nebe a zemi? Životodárný déšť a říši podzemní, odkud prýští či jen tiše vytéká její nejčistší forma. Kdo ví... Každopádně, pokud se nám podaří alespoň na chvíli opustit města, ve kterých většina z nás žije, a pokud se ocitneme například v lese u skryté studánky či malého vodopádu, máme možnost jasně pocítit to kouzlo. Zvuk, barva i vůně vody může v takovou chvíli zprostředkovat našim smyslům neobyčejný až nepopsatelný zážitek a spojení. A nejen našim smyslům...

Voda není jediný zdroj přírodní síly, který je možno využít k léčení různých neduhů. Čistý vzduch je jistě dalším z nich. Má stejně jako voda purifikační schopnost a je dobré jej „užívat“ společně s ní. A nelze vynechat tisíce druhů léčivých bylin, stromů a minerálů. To věděli všichni moudří léčitelé, ať už jejich jména dnes známe či ne, a proto často používali kombinaci všech těchto „metod“. Obecně lze říci, že skutečný léčitel, ať už má lékařské vzdělání či nikoliv, koná nejlépe ve prospěch

nemocného, když použije vše, co je dostupné, k jeho uzdravení. Mnozí z nich, jako byli např. Vincenc Priessnitz nebo Johann Schroth, přidávali do přírodního léčivého mixu i aktivní pohyb na čerstvém vzduchu, dietu či řízený a vydatný spánek.

Použití čisté a většinou chladné vody v léčebném procesu však měl pravděpodobně nejlépe propracované právě Sebastian Kneipp. Voda byla prvním z jeho pěti pilířů zdraví a života obecně. A právě o jeho životě a jeho „cestě k vodě“ si povíme něco více.

Narodil se 17. května 1821 v tkalcovské rodině v bavorském Stephansriedu. Také on se vyučil tkalcem. V mládí se však začala projevovat jeho touha stát se knězem. Měl pravděpodobně příklad v místním duchovním a cesta ke kněžskému stavu znamenala též vzdělání v obecných naukách. Se svými prostředky si nemohl dovolit studovat, ale ujal se ho jeho vzdálený příbuzný, prelát Matthias Merkle, který jej dva roky připravoval ke studiu na gymnáziu. Krátce poté však Sebastian onemocněl tuberkulózou, která mu začala ubírat sílu. Nemoc se ho držela po celou dobu pěti let, která na gymnáziu v Dillingenu strávil. Když pak zahájil svá studia teologie, nebyla prognóza jeho vyléčení dobrá. Ačkoliv se mu věnoval velmi důkladně jeden z tehdy vyhlášených vojenských lékařů a, jak sám Sebastian Kneipp píše ve své knize *Léčení vodou*, navštěvoval jej prakticky každý třetí den po celý rok, nemělo to na zlepšení žádný vliv.

V té době však objevil jednu útlou, více než sto let starou knihu od Johanna Siegmunda Hahna o léčebné síle čerstvé vody a po jejím přečtení mu svítla naděje. Více než půl roku aplikoval vše, co kniha doporučovala pro jeho stav. Sice se nedostavilo zlepšení, ale jeho stav se ani nezhoršoval. Pro Sebastiana to byl důvod, proč pokračovat, a v té době se chodil až třikrát týdně koupat do Dunaje. Vždy spěchal k řece a po zchlazení v jejím toku spěchal ještě rychleji domů do teplých peřin. Když se v roce 1850 přesunul do Mnichova, setkal se tam s jiným studentem, jehož stav byl ještě horší a hrozilo mu, že bude muset studia opustit. Místo toho se ale spolu sprátelili, začali společně podstupovat léčebné kúry ve vodě a dá se říci, že až závodili v této zvláštní disciplíně. Oba se postupně zotavovali, až se nakonec zcela vyléčili. Tím se voda stala na celý život věrným Sebastianovým přítelem.

Ve věku 31 let dokončil studia a stal se knězem. Jeho rozjímání jako duchovního jej přivedlo k úvahám o nemocných. Na jednu stranu věděl, že jeho posláním je starost o duše lidí. Na druhou stranu ale cítil i důle-

žitost milosrdenství, které se neomezuje na duchovní sféry, ale zahrnuje i pomoc bližnímu v nemoci těla. Proto začal své zatím chabé znalosti o léčení pomocí vody rozpracovávat a nabízet druhým. Navíc velmi silně vnímal rozdíly mezi lidmi, pokud jde o dostupnost obecně jakéhokoliv druhu léčby. Bohatí lidé si mohli dovolit zaplatit lékaře, který se jim věnoval. Ale chudí lidé, nemaje finančních prostředků, byli, jak říkal, *opuštěni od lékařů i od léků*. A právě k těmto lidem měl velmi blízko, mnoho z nich bylo jeho přáteli a nikdy jim neodmítl pomoc. Jak počet nemocných, kteří jej žádali o pomoc, narůstal, pochopil základní princip účinné a přirozené léčby: Každý člověk je jiný a jiná je i jeho nemoc. Proto i léčení musí být pro každého jiné. To zcela zapadalo do Kneippovy filozofie: Jako bůh má pro každého člověka osobitý plán, i jeho nemoc je osobitá, a tedy i aplikované léčení toto musí cítit. Sám popisoval tuto diverzitu jako listy na stromu, kde ani jeden není navlas podobný jinému. Naopak, kritizoval vždy paušální přístup k nemoci, například v lázních, kde se již v jeho době aplikovaly určité léčebné kúry za použití vody, nicméně vždy stejné pro všechny pacienty, nebo jen s malými obměnami. To Sebastian Kneipp rozhodně nepovažoval za rozumné, protože jeho vlastní zkušenosti i jeho víra byly jiné.

Jeho léčebné metody byly někdy označovány jako „koňské“. Kritici a posměváčci tak chtěli vyjádřit určitou „krutost“ metod, kdy je nemocný s horečkou například hozen do ledové vody. Pravda byla spíše taková, že podobných metod užíval Kneipp zcela výjimečně a sám je pak nazýval „koňskými“, nemaje však v některých případech jinou možnost. Jeho zkušenosti častěji směřovaly přesně k opaku. Aplikovaná voda se používala ne příliš studená a vždy jen velmi krátce. Sám také varoval před *dlouhým, prudkým a příliš častým užíváním vody*. Věděl, že je vždy třeba najít správnou míru pro ten který stav pacienta. Někdy doporučoval koupel celého těla, někdy jen omývání, jindy se jednalo pouze o smočení určité části těla (končetiny, zátylku...), a téměř vždy předcházelo samotnému zchlazení pozvolné zahřátí těla, další pak následovalo po něm. Součástí jeho vodo-

léčby bylo nezřídka i pocení a po koupelích doporučoval zábal bez osušení těla. Vytvořil stovky kombinací pro rozličné choroby a byl v léčení velmi úspěšný. Případy vyléčení často i chronických obtíží, které nemocného sužovaly roky, nebyly výjimkou.

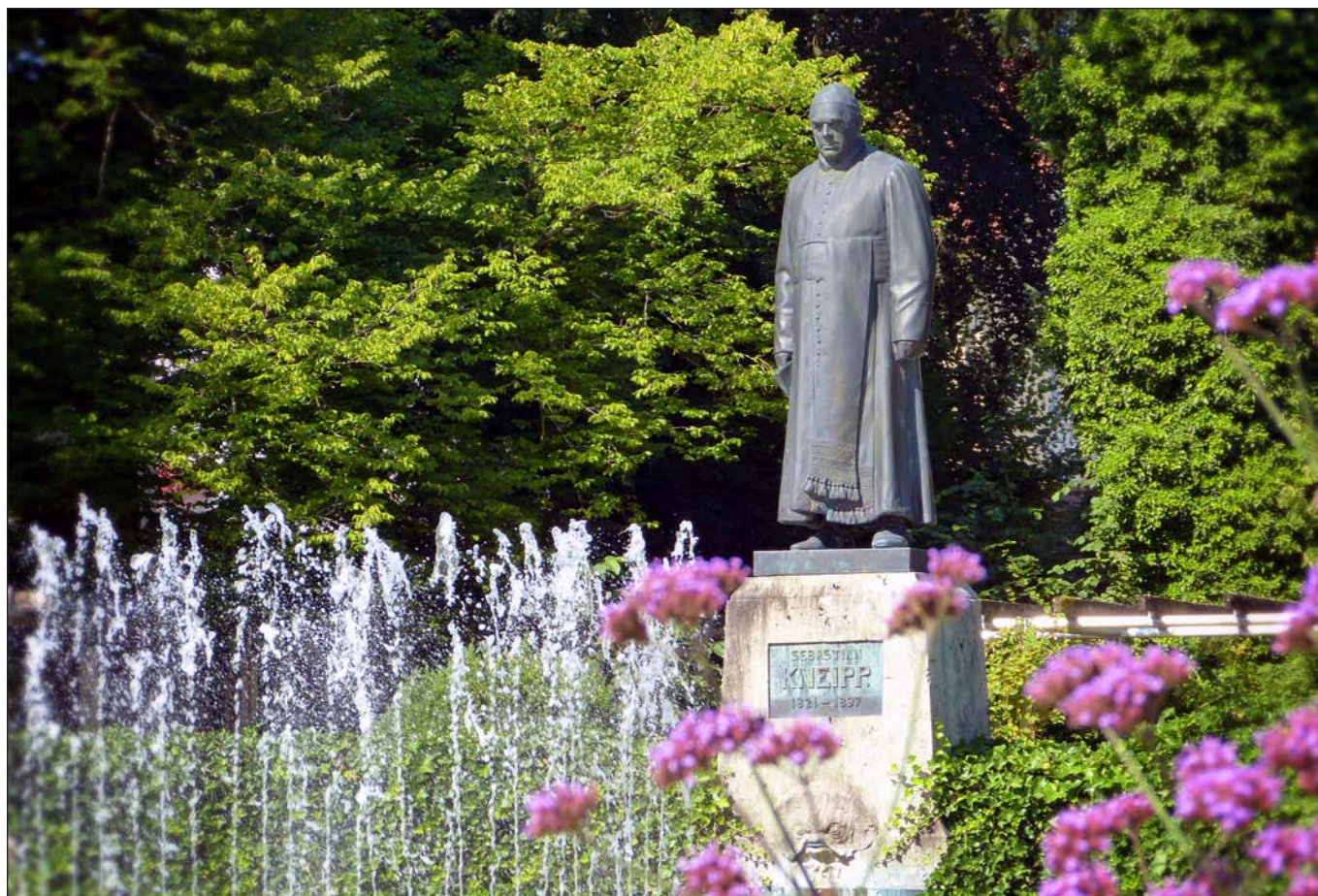
Ve svých knihách, které se rozhodl sepsat až po několika desetiletích své úspěšné léčitel-ské praxe, se věnoval jednotlivým nemocem a způsobům jejich léčby. Důvod, proč právě voda dokáže takto působit, shledával v jejím spojení s krví. Věřil, že původcem nemocí je buď nepravidelný oběh krve, nebo různé škodlivé látky, které se do krve dostaly. Voda pak měla schopnost tyto škodlivé látky „rozpustit“ a pomoci k jejich odstranění z těla, a následně dokázala posílit organismus a aktivovat samoléčbu – vnitřního lékaře. Rozpouštění se dělo právě díky teplým koupelím – často s příměsí bylin, nebo také prostřednictvím napařování. Zábaly, obklady a polévání napomáhaly odstranění škodlivin z těla, a studené koupele, omývání chladnou

vodou a otužování obecně pak naplnily třetí posilovací fázi.

V dalších svých psaných dílech se například věnoval léčbě dětských nemocí, neboť říkal, že tělo dítěte je křehčí a zranitelnější, a proto je třeba mu věnovat větší péči, a to i v oblasti prevence.

Sebastian Kneipp považoval lidské tělo za *nejpodivuhodnější výtvar Stvořitele*. Obdivoval dokonalou harmonii, jak je tělo uspořádáno a jak každá jeho část má svůj význam. Pokud byla harmonie skutečně dokonalá, nazýval tento stav zdravím. Díky tomuto pohledu kněze a zároveň léčitele pochopil nejen nutnost celostního léčení každého pacienta, ale i celistvost člověka ve spojení duše a těla. S tímto poznáním přistupoval i ke svým pacientům. Léčil člověka, nikoliv nemoc.

Ing. Ondřej Aksamít

TOLKIEN – TVŮRCE NOVODOBÉ MYTOLOGIE

*Ne každé zlato třpytívá se,
ne každý, kdo bloudí, je ztracený.
Stáří, když silné je, neohýbá se.
Mráz nespálí hluboké kořeny.
Z popela oheň znovu vzplane,
ze stínů světlo vzejde náhle,
až zkují ostří polámané,
nekorunovaný zase bude králem.*

Jen velmi málo lidí nikdy neslyšelo o *Pánovi prstenů*. Mnozí četli příběh, jehož hlavní hrdina, Frodo Pytlík, se stal ještě známějším díky slavnému filmovému zpracování. John Ronald Reuel Tolkien dokázal svými poutavými příběhy ze Středozemě oslovit několik generací čtenářů a zároveň se zařadil, aniž to zamýšlel, mezi nejdůležitější otce žánru moderní hrdinské fantasy. V čem tkví kouzlo tohoto literárního díla? Proč milovníky poutavých vyprávění stále znovu a znovu oslovuje nenápadný hobit, který se vydává na cestu do neznáma a prožívá při tom nečekaná dobrodružství? K proniknutí k srdci příběhu samotného je nezbytné nejprve se seznámit s osobností autora a nalézt v jeho životě elementy, jež se odrazily v hlubokém vyprávění, jakým příběh o hobitech a jejich strastiplném putování bezpochyby je.

Životní příběh

Anglický spisovatel, filolog a univerzitní profesor John Ronald Reuel Tolkien se narodil 3. ledna 1892 v jihoafrickém Bloemfonteinu v rodině anglického bankovního úředníka Arthura Tolkiena a jeho manželky Mabel. Již ve třech letech ho matka společně s jeho o dva roky mladším bratrem Hilarym odvezla zpět do Anglie. Otec, který v Africe zůstal, krátce na to zemřel. Ronald ho téměř nepoznal. Rodina se po návratu z Afriky přestěhovala do domku ve vesnici Sarehole v blízkosti Birminghamu. V tomto klidném a malebném prostředí anglického venkova prožil Ronald podstatnou část svého dětství. Zážitky z tohoto období se později staly zdrojem inspirace pro scenerie v jeho knihách. Na konci života na tyto šťastné chvíle rád vzpomínal: *Byly to pouhé čtyři roky, ale připadaly mi jako nejdelší část mého života a nejmíc mě formovaly.*

Na rozvoj jeho osobnosti měla významný vliv matka. Oba syny až do své smrti vychovávala a zpočátku je i sama vzdělávala. Ronald na ni vždy vzpomínal s velkou láskou, protože v něm dokázala probudit hluboký vztah k přírodě a k jazykům. Učila ho latinu, fran-

couzštinu i němčinu, uměla kreslit, malovat a hrát na klavír. Už ve čtyřech letech ho naučila číst i psát. Uvědomila si, že její starší syn má pro jazyky zvláštní nadání, a pomohla mu tuto schopnost rozvíjet. Dalším důležitým prvkem Tolkienova dětství byl poslech či četba pohádkových vyprávění. Nikdy ho příliš nezajímaly klasické pohádky ani moderní příběhy pro děti. Nejvíce ho vzrušovaly artušovské legendy a zamiloval si příběh o germánském hrdinovi Sigurdovi, který zabil draka Fafnira. Malému Ronaldovi však nestačilo, že si o dracích četl, a tak asi v sedmi letech vytvořil svůj vlastní příběh o drakovi. Po matce zdědil výtvarné nadání, rád kreslil krajiny a stromy. K těm měl od dětství velmi blízký vztah, rád je pozoroval, lezl na ně, dokonce si s nimi i povídal.

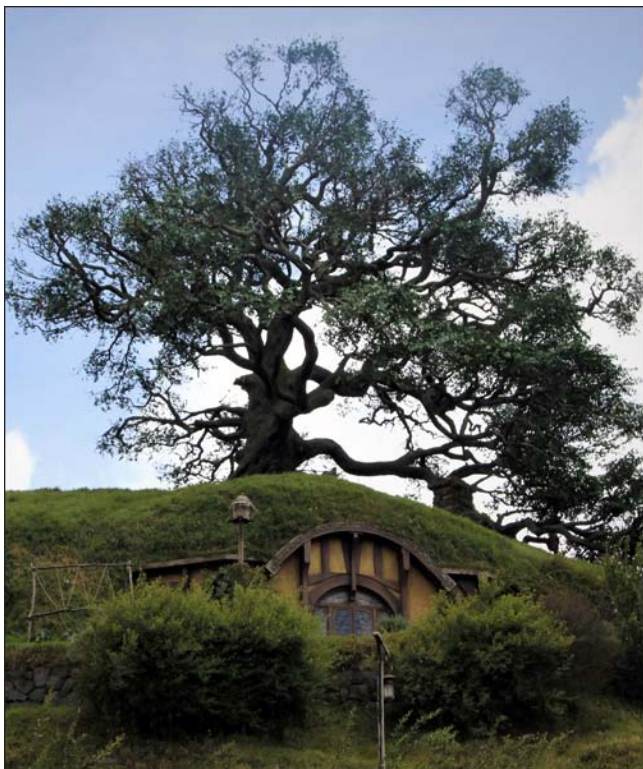
Toto výjimečné období však skončilo, když bylo Ronaldovi dvanáct let. Mabel Tolkienová ve 34 letech zemřela na cukrovku. Naštěstí krátce před smrtí našla pro své syny opatrovníka, kněze Francise Xaviera Morgana z birminghamské oratoře, který jí slíbil, že jim poskytne dobrou katolickou výchovu i patřičné vzdělání. Ronald tak mohl absolvovat Školu krále Edwarda v Birminghamu i Exeterskou kolej v Oxfordu. Všechny tyto

vlivy se nakonec ukázaly jako důležité, když se později rozhodoval o své budoucnosti. V roce 1911 získal stipendium na univerzitě v Oxfordu, kde nejprve začal studovat klasické jazyky, ale později si změnil obor na anglický jazyk a literaturu. Svá studia ukončil na začátku první světové války, v roce 1916 dobrovolně vstoupil do armády a odjel na frontu do Francie. Účastnil se bitvy u Sommy, kde se nakazil zákopovou horečkou, a větší část roku 1917 pak strávil v nemocnici. Válku sice přežil, ale ztratil během ní většinu svých nejlepších přátel a spolupracovníků. V tomto náročném období nacházel útěchu v psaní. Začala se rodit *Knih ztracených příběhů* zčásti inspirovaná germánskou mytologií, později mnohokrát přepracovaná a upravovaná, dnes známá jako *Silmarillion*.

V souladu se svými zájmy si Tolkien po válce vybral i své budoucí povolání. V roce 1920 začal pracovat na univerzitě v Leedsu, kde se brzy stal i profesorem. V letech 1925–1959 působil na univerzitě v Oxfordu, kde byl nejprve jmenován profesorem anglosaštiny a později také anglického jazyka a literatury. Vždy byl uznáván jako význačný jazykovědec a znalec staré angličtiny i severštiny.

Stvoření Středozemě

Nenápadný profesor zamilovaný do spletitého světa starých jazyků začal ve svém volném čase zapisovat poutavé i poučné příběhy o hobitech, které původně vyprávěl svým dětem, když nemohly usnout. Zpočátku ani neuvažoval o tom, že by mohly být vydány. Naštěstí se mezi jeho blízkými i přáteli našli lidé, kteří ho přesvědčili, aby vyprávění o Bilbovi Pytlíkovi dokončil a nabídl vydavateli. Tak začala kolem roku 1930 vznikat kniha *Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky*. Tolkien zpočátku nezamýšlel propojit děj knihy s fiktivní mytologií sepsanou v *Silmarillionu*, ale mytologické prvky začaly postupně pronikat i do tohoto příběhu. Kniha poprvé vyšla v září roku 1937 a do Vánoc byla zcela vyprodána. Po tomto autorském úspěchu se Tolkien rozhodl oslovit vydavatele znovu, tentokrát mu nabídl legendy *Silmarillionu*. Nebyl sice zcela odmítnut, ale vydavatel ho upozornil, že čte-

náři se dožadují dalších příběhů o hobitech, a on se do nich skutečně ještě v roce 1937 pustil. Tehdy vznikla první kapitola budoucího románu *Pán prstenů*. Idea návratu prstenu se zrodila během psaní, kdy Tolkiena napadlo oba příběhy propojit. Využil k tomu dosud málo propracovanou historiku o prstenu, který Bilbo našel pod Mlžnými horami. Proces psaní zdaleka nešel tak rychle, jako když vznikala *Hobit*. Z jednoduchého vyprávění pro děti se postupně stal velkolepý příběh srovnatelný s legendami o hrdinech, jaké známe z germánské a staroanglické literatury.

Román vznikl s přestávkami v letech 1937–1949, protože jeho vlastní děti se již tolik nedožadovaly pokračování dobrodružství, a kromě toho mu mnoho času brala i jeho badatelská práce na univerzitě. Sám na své tvůrčí úsilí vzpomíná takto: *V období 1938–1939, kdy se začal odvíjet příběh o Pánu prstenů a kdy začalo být jasné, že v dosud neznámé zemi, jež naháněla strach mně stejně jako hobitům, čeká námaha a hledání. Zhruba v té době jsme dosáhli Hůrky a já netušil o nic víc než oni, co se stalo s Gandalfem a kdo že je to Chodec; a začínalo se mě zmocňovat zoufalství, zda přežiju, abych to zjistil.* I když byl román dokončen v roce 1949, čtenáři si na jeho vydání museli počkat až do roku 1954, kdy postupně vyšly první dva svazky a v roce 1955 i třetí díl. *Pán prstenů* bývá někdy chybně označován jako trilogie, ale Tolkien jej jako trilogii nekoncepcoval. Vytvořil celek složený ze šesti knih a původně si přál, aby celý vyšel v jednom svazku. Kniha však měla přes tisíc stran, a tak na návrh vydavatele vydal román postupně.

Pán prstenů si získal takovou popularitu, že byl od okamžiku svého vzniku přeložen do 38 jazyků, stal se třetím nejprodávanějším románem na světě a v několika anglicky mluvících zemích dodnes kraluje řebříčku nejoblíbenějších knih. Žádné další příběhy, které Tolkien postupně psal od chvíle, kdy odešel z univerzity do důchodu, až do své smrti v roce 1973, nikdy nedosáhly takové obliby. Tolkien se za svého života nikdy nedomáhal vydání *Silmarillionu*, knihy, která byla důležitým zdrojem inspirace pro jeho nejslavnější dílo.

O publikování tohoto a mnoha dalších příběhů sebraných z jeho pozůstalosti se v roce 1977 zasloužil jeho nejmladší syn Christopher.

Tvůrce novodobé mytologie

Ještě dříve, než vznikly dobrodružné příběhy o hobitech a Středozemi, existovala v srdci jejich tvůrce touha vytvořit novou mytologii. O pohnutkách, které ho vedly ke stvoření bájněho světa Středozemě, napsal: *Od dětství mě mrzela chudoba mé vlastní milované země: neměla žádné vlastní pověsti, alespoň ne takové kvality, kterou jsem hledal a našel v legendách jiných zemí. Existovaly řecké, keltské, románské, germánské, skandinávské a finské, ale ne anglické, kromě zubožených pohádkových knih.* Na jiném místě v osobní korespondenci vysvětluje své snahy ještě přesněji: *Kdysi jsem měl v úmyslu dát dohromady útvar víceméně propojených pověstí, od velkých kosmogonických po romantické pohádkové příběhy, jež bych mohl prostě věnovat Anglii, mé vlasti.* Nejbliže tomuto úsilí byla kniha *Silmarillion* popisující vznik Středozemě včetně zázračného stvoření světa z nádherných hudebních tónů. Skutečný život dokonale vědecky propracované mytologii však vdechly až příhody hobitů a jejich přátel. Jen díky nim začala čtenáře zajímat historie

Středozeemě a osudy či jazyky všech národů, které ji obývaly.

Tolkienovou celoživotní láskou bylo studium jazyků, což ho přivedlo k tomu, že jich sám více než deset vytvořil. Nejznámější a nejpopulárnější jsou dva elfí jazyky známé především z *Pána prstenů*: sindarština a quenijština inspirované libozvučností finštiny. Svůj jazykový talent rozvíjel od dětství a postupně ho obohatil i o rozsáhlé znalosti anglosaštiny a staré severštiny. Hovořil více než tuctem evropských jazyků, počínaje velštinou, galštinou i běžnými románskými jazyky stejně jako ostatními germánskými jazyky včetně rané formy němčiny a nizozemštiny nebo staré saštiny. Domluvil se i baltskými a slovanskými jazyky, například litevštinou a ruštinou.

Ne všichni samozřejmě Tolkienovu snahu o vytvoření novodobé mytologie schvalovali. On se však snažil své pohnutky obhájit: *Pocházíme od Boha a mýty, které utkáváme, ačkoli obsahují bludy, nevyhnutelně budou zrcadlit i štěpinku pravého světla, věčné Pravdy, která je u Boha. Ano, jen vytvářením mýtů, jen tím, že se stane „přítvořitelem“ a vymýšlí příběhy, může člověk aspirovat na stav dokonalosti, který znal před svým*

pádem. Naše mýty mohou být pobloudilé, ale třebaže velmi nejisté, přece jen směřují k pravému přístavu, zatímco materialistický „pokrok“ vede k zející propasti.

Tolkienova vyprávění skutečně obsahují symbolické prvky i hluboké ideje připomínající mytologii dávných kultur, což mohlo být dáno vlivem jazyků a mytologií, které znal a studoval. Konkrétním příkladem mohou být jména trpaslíků v *Hobitovi* převzatá ze severské mytologie z básně *Völuspá* (Vědmina věštba) obsažené v eposu *Edda*; jiné zajímavé zápletky si vypůjčil ze staroanglické epické básně *Beowulf*, kterou velmi dobře znal, protože ji sám přeložil.

Filozofické myšlenky

Tolkienovy mýty k nám promlouvají prostřednictvím barvitých scén a krásných slov i představ, kterým díky obrazotvornosti rozumí každý člověk. Zároveň však ponechávají čtenáři volné pole působnosti v tom, jak si je bude vykládat nebo do jaké míry ho ovlivní. Vnímavý čtenář v nich vždy nalezne sebe sama či mnoho moudrých, užitečných i nadčasových rad nebo příkladů hodných následování v každodenním životě.

Je to jasný příklad potenciálu starých i novodobých mýtů probudit v člověku vědomý či nevědomý zájem o to, co Carl Gustav Jung nazývá kolektivním vědomím, v němž jsou odnepaměti uloženy nadčasové pravdy, jejichž smyslem je obracet duši člověka k vyšším úrovním či ke vznešeným hodnotám. Pokud vzkaz obsažený v mýtu dopadne na úrodnou půdu, člověk se začne ptát, jaký smysl má být hrdinou a zda stojí za to vydávat se za neznámými horizonty nebo se pouštět do bojů s nejistým výsledkem. Pokud je pozorný, nalezne i odpověď: *I ten nejmenší může změnit budoucnost, nebo Kde vůle neschází, cesta se nachází.* Při čtení hrdinských příběhů se v člověku probouzí vnitřní síla, která mu může pomoci i v každodenním životě při překonávání všedních překážek a nástrah. Jak říká v jednom těžkém okamžiku věrný přítel Sam Křepelka Frodovi: *Hrdinské věci ze starých příběhů a písniček, pane Frodo;*

říkával jsem jim dobrodružství. Myslíval jsem si, že jsou to věci, jaké ti báječní lidé z vyprávění chodí hledat, protože chtějí, protože jsou vzrušující a život je trochu nezáživný, takový sport, řeklo by se. Ale v příbězích, na kterých doopravdy záleží, které si jeden pamatuje, v těch to tak vůbec není. Do těch jako když lidi obyčejně prostě spadnou – vede tudy jejich cesta, jak jste říkal. A řekl bych, že měli spoustu možností, jako my, obrátit se zpátky – jenomže to neudělali.

A když hlavní hrdina stojí před těžkým rozhodnutím, stejně jako v životě, i v těchto živých příbězích přichází rada či povzbuzení od někoho moudrého, kdo vidí dál a chápe víc. V Tolkienových vyprávěních je to především kouzelník Gandalf: *Po každé porážce a odbytí přijme stín jinou podobu a opět roste. Rád bych, kdyby se to nebylo stalo zrovna za mých časů, zašeptal Frodo. Já taky, přikývl Gandalf, a každý, kdo se takového času dožije. Ale my o tom nerozhodujeme. Rozhodovat můžeme jen o tom, co udělat s časem, který nám byl dán.* Je to příklad mudrce, který pomáhá hrdinovi i čtenáři nahlédnout pod povrch událostí a do hloubky pochopit, co se odehrává. *Jsou jiná zla, jež mohou přijít. Nám nepřísluší zvládnout všechny zvraty světa, jen udělat, co můžeme, pro dobro let, do nichž jsme postaveni, vykořeňovat zlo na polích, která známe, aby ti, kdo přijdou po nás, mohli obdělávat čistou zemi. Jaké počasí budou mít, o tom my nerozhodneme.*

Rozumí životu i smrti a nesoudí povrchním a rychlým způsobem: *Spousta těch, co žijí, zaslouží smrt. A někdo umírá a zaslouhuje život. Můžeš mu ho dát? Potom nevynášejí příliš horlivě rozsudky smrti. Protože ani ti nejmoudřejší nedohlédnou do všech konců.* Dokáže vnést do duše klid při rozhovoru s hobitem Pipinem v rozhodující chvíli, kdy jim při obraně Minas Tirith hrozí smrt: *Pipin: Nemyslel jsem si, že to vezme takový konec. Gandalf: Konec? Ne, tady cesta nekončí. Smrt je jen další cesta, kterou musíme jít. Šedá dešťová záclona tohoto světa se rozeštre a promění se ve stříbřité sklo. A pak to uvidíš. Pipin: Co, Gandalfe? Co uvidím? Gandalf: Bílé břehy... a za nimi... daleký zelený*

kraj za rychlého rozbřesku. Pipin: Dobře, to není tak zlé. Gandalf: Ne. Ne, to není.

Tolkienovy knihy mají úžasnou vlastnost, kterou obvykle nacházíme především u posvátných nebo filozofických textů. Jejich přečtení nezanechává člověka stejným. Vyvolává mnoho otázek, které v něm zažehnou touhu najít odpověď, a tatáž magie se bude opakovat, jakmile se s časovým odstupem k těmto knihám vrátí. Najednou se objevují nové otázky, další odpovědi i nová témata k rozjímání. Příběh a jeho hloubku nevnímá stejně, protože ani on už není stejný.

Mgr. Petra Pavlíčková

Použitá literatura:

Carpenter, H.: J. R. R. Tolkien: životopis. Mladá fronta, Praha 1993.

Tolkien, J. R. R.: Pohádky. Přeložili Jan Čermák, Andrej Pastorek. Winston Smith, Praha 1992.

Tolkien, J. R. R.: Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky. Přeložil František Vrba. Argo, Praha 2006.

Tolkien, J. R. R.: Pán prstenů. II. Přeložila Stanislava Pošustová-Menšíková. Argo, Praha 2006.

PROGRAM AKTIVIT ČERVENEC AŽ ZÁŘÍ 2021

Program on-line přednášek a kurzů naleznete na www.akropolis.cz/on-line

O PŘEDNÁŠKÁCH V NAŠICH SÍDLECH SE DOZVÍTE NA NAŠEM WEBU.

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Úvodní přednáška ke kurzu – vstup volný

Termíny kurzů najdete v programu jednotlivých měst

- Kurz 17 bloků přednášek a praktických cvičení
- Koná se jednou týdně, vždy 2 h, program viz www.filozofieprozivot.cz

IDEÁLY OLYMPIJSKÝCH HER

On-line přednáška Facebook Live, cena: 99 Kč

Úterý, 13. července od 19 hodin

„Kalos kai agathos“ je pojem, který vyjadřuje antické přesvědčení, že to, co je krásné a dobré, tedy krása a ctnost, patří k sobě a že mají mnoho společného. Prostřednictvím novodobých olympijských her se uskutečnil pokus znovu obnovit tyto hodnoty rovnosti, týmovosti, zdraví, nadšení, respektu a smyslu pro fair play.

LABYRINT V PSYCHOLOGII A MYTOLOGII

Přednáška s videoprojekcí v našich sídlech

Labyrint je starý symbol, který můžeme najít u starověkých civilizací od Mayů po antické Řecko nebo také ve středověkých katedrálách. Jeho význam se ale časem posunul. Zatímco dnes jej vnímáme spíše jako bludiště, z něhož je zapotřebí najít cestu ven, původně byl symbolem poznání sebe sama a nalezení vlastního středu.

SÍLA POZITIVNÍHO MYŠLENÍ

Přednáška v našich sídlech

Myšlenky jsou součástí našeho okolí jako vzduch, který dýcháme. Nejsou pouze v naší hlavě a mají skutečnou moc vše ovlivňovat. Princip pozitivního myšlení se dnes používá v mnoha oblastech života: od zdraví po výchovu dětí i marketing. Jak ale zavést pozitivní změny do našeho života? Stačí říci každý den několik pozitivních slov?